

Λόγος κατὰ τῶν ἱεροκατηγόρων,
ποιηθεὶς καὶ προσφωνηθεὶς παρὰ τοῦ Ἁγίου Δέρκων κυρίου Γρηγορίου
τῆ ἡμέρα ἐν ἣ ἐπετελοῦντο καὶ τὰ μνημόσυνα
τοῦ προτεθνεῶτος προκατόχου μακαρίτου Ἀνανίου :-

«Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας,
εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός;» Μάρκος, κεφ. β':-

Δ ἐν ἡξεύρω, Χριστιανοί μου, ἂν ποτὲ ἐσημειώσατε μὲ τὸν νοῦν σας, ἂν ποτὲ ἐστοχασθῆκατε ὅτι, ὅταν ἄρχισεν ὁ Κύριός μας νὰ συναναστρέφεται μὲ τοὺς ἀνθρώπους εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ὅταν δηλαδὴ συναγαγὼν τοὺς αὐτοῦ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους ἐξῆλθεν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου, ὅταν ἤρξατο νὰ θαυματουργῆ καὶ νὰ διδάσκη τὰ θεῖα μαθήματα τῆς οὐρανόθεν βασιλείας, τότε δὴ τότε ἐστάθησαν τόσαι πολλὰ γινῶμαι περὶ αὐτοῦ, τόσαι πολλὰ καὶ διαφορετικὰ δόξαι τῶν ἀνθρώπων περὶ αὐτοῦ, ἐξ ὧν οἱ μὲν τὸν ἐπαινοῦσαν καὶ τὸν ἀνεβίβαζαν ἕως εἰς τοὺς οὐρανοὺς, οἱ δὲ τὸν ἐκατηγοροῦσαν καὶ τὸν κατεβίβαζον ἕως εἰς τὰς ἀβύσσους. Ἄλλοι τὸν ἐπροσκυνοῦσαν ὡς ἀληθινὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἄλλοι τὸν ἀπέφευγον ὡς φίλον τοῦ Βεελζεβούλ. Ἄλλοι ἤθελον νὰ τὸν στεφανώσουν ὡς βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἄλλοι ἔτρεχον νὰ τὸν λιθοβολήσουν ὡς ἀντίθεον καὶ ὑποκριτὴν. Ἄλλοι ἔσπευδον νὰ τὸν ἀκούσουν ὡς ἔνδοξον προφήτην καὶ ἄλλοι ἐπιθυμοῦσαν νὰ τὸν δέσουν ὡς λαοπλάνον καὶ παραλογιστήν. Ἄλλοι βλέποντές τον τὸν ἐχαίροντο καὶ τὸν ἀγαποῦσαν καὶ ἄλλοι βλέποντές τον τὸν ἐχθρεύοντο καὶ τὸν ἐμισοῦσαν. Ἄλλοι τὸν ἐκήρυττον ὡς ἅγιον καὶ ἄλλοι τὸν ὠνείδιζον ὡς βλάσφημον, καθὼς τοῦτο εἶναι φανερόν καὶ ἀπὸ τοὺς σημερινούς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους, οἵτινες ἀκούοντές τον νὰ εἰπῆ εἰς τὸν παραλυτικόν· «τέκνον ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου», ἀναφαν εὐθύς ἀπὸ ταῖς φοβεραῖς τοῦ φθόνου φλόγες, καὶ χωρὶς καμμίαν συστολὴν παρῆρσιν τὸν [φ. ἱβ'] ἐλέγχουν καὶ τὸν ὠνείδιζον ὡς βλάσφημον· «τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;» (Μάρκ. β' 7). Τέλος πάντων, καθὼς λέγει καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὅτι, «γογγυσμὸς ἦν μέγας ἐν τοῖς ὄχλοις περὶ αὐτοῦ·

οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθὸς ἔσται, ἄλλοι δὲ οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ζ' 12). Ὅμως μὴ θαυμάσητε εἰς τοῦτο. Διότι ἂν στοχασθῶμεν καλῶς καὶ συνετῶς, θέλομεν καὶ εὕρη ὅτι εἶναι μία κοινὴ τύχη τῶν μεγάλων ἐξαισίων καὶ θαυμασῶν πραγμάτων, εἰς τὰ ὅποια οἱ ἄνθρωποι, πάντοτε ἀσύμφωνοι καὶ διηρημένοι, δὲν εὐρίσκονται ἐπίσης εἰς αὐτά. Ἄλλ' οἱ μὲν τὰ ἀναφέρουσι μὲ ἄκρον μῖσος καὶ ἀποστροφήν μεγίστην, τὸ ὅποιον δὲν προέρχεται ἀπὸ κανένα ἄλλο, εἰ μὴ ἡ διότι αἱ ὁρέξεις καὶ οἱ στοχασμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀγαποῦν τὴν φιλονεικίαν, καὶ διὰ τοῦτο καθ' ὑπερβολὴν μισοῦν ὅ,τι εἶναι εἰς ἄλλους ἀρεστόν καὶ ἀγαπητόν, ἢ διατὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶναι εἰς μεγάλην προκοπὴν καὶ αὐξήσιν καὶ ἄξιον δόξης, τιμῆς καὶ μεγαλειότητος, ἐκεῖνον τὸν μισοῦν ἀπὸ τὸν φθόνον τους. Καὶ τοῦτο ἐστάθη ἢ καθ' αὐτὸ αἰτία τὸ νὰ εἶναι τόσαι γινῶμαι τῶν ἀνθρώπων διαφορετικὰ καὶ τόσαι δόξαι περὶ τοῦ Κυρίου μας. Καθὼς καὶ τὸ τάγμα τῶν ἱερωμένων ἔχει τὴν αὐτὴν ἐκείνην τύχην, τὴν ὅποιαν εἶδαμεν εἰς τὸν Κύριόν μας. Διατὶ καὶ αὐτὸ ἐμπεριέχει μεγάλα τινα καὶ ἐξαισία πράγματα καὶ προτερήματα, καὶ διὰ τοῦτο ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἶχε καὶ φίλους διαπύρους καὶ θερμούς προστάτας, οἵτινες τὸ ὑπερασπίζοντο μὲ πολλὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν, εἶχε δὲ καὶ ἐχθροὺς καὶ πολεμίους, οἵτινες τὸ ἐκατέτρεχον μὲ πολλὴν βίαν καὶ ὀρμὴν. Ἀλλὰ τί εἶπον, ὅτι εἶχεν; Ἐχει! Ἐχει μέχρι καὶ τῆς σήμερον καὶ ἄκρους φίλους καὶ ἐπαινέτας του καὶ διαπύρους ἐχθροὺς καὶ διώκτας του· καὶ εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ εἰπῶ ὅτι καὶ ἐσεῖς, ὅπου τώρα, τώρα μοῦ ἀκούετε, ἐσεῖς, λέγω, οἱ ἴδιοι ἄκροαταί μου, εἴσθε βέβαια διηρημένοι καὶ ἀσύμφωνοι. Καὶ οἱ μὲν εἴσθε φίλοι του καὶ ἐπαινέται του, οἱ δὲ εἴσθε ἐχθροὶ του καὶ κατήγοροι. Ὅμως μὲ ὅλον τοῦτο, ἐγὼ καθὼς ἐλπίζω ἀπὸ

τούς φίλους του μίαν ἀγαθὴν καὶ εὐμενῆ ἀκρό-
ασιν, ἔτζι ἐλπίζω καὶ μίαν ἄκραν καὶ ἀδέκαστον
δικαιοσύνην εἰς τὸν σημερινόν μου λόγον, [φ. 2α]
εἰς τὸν ὁποῖον θέλω σᾶς ἀποδείξει συντόμως ὅ-
τι δὲν πρέπει νὰ κατηγορῆτε τοὺς ἱερωμένους,
τούς ἀρχιερεῖς δηλαδὴ καὶ λειτουργοὺς τοῦ Θε-
οῦ τοῦ Ὑψίστου, διατὶ ἁμαρτάνετε ἀσύγνωστα,
καὶ παθαίνετε τὰ χεῖριστα. Δώσατέ με παρακα-
λῶ τὴν προσοχὴν σας.

Συνηθίζουσι ὅλοι κοινῶς οἱ ῥήτορες νὰ τρα-
βοῦν τὴν εὐνοίαν καὶ νὰ κερδίζουν τὴν εὐπεΐθει-
αν τῶν ἀκροατῶν, ὑποκρινόμενοι μὲ τέχνην εὐ-
μέθοδον καὶ ἐπιτετηδευμένην ὄλον ἐκεῖνο, εἰς τὸ
ὁποῖον ἔχουσι αὐτοὶ ἢ πάθος ἴδιον ἢ ὄφελος ξε-
χωριστόν, διαβεβαιώνοντας τοὺς ἀκροατὰς ὅτι
εἶναι μία εἰλικρινὴς ἀγάπη καὶ ἕνας ζῆλος ἐν-
θερμος πρὸς αὐτούς. Ὅμως μακρὰν, μακρὰν ἀ-
πὸ ἐμὲ τέτοιαι τεχνικὴ τῆς ῥητορικῆς κανόνες,
μακρὰν! Καθ' ὅτι παντελῶς δὲν μοῦ εἴσθε ἀναγ-
καῖοι εἰς ἐκεῖνην τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν πρε-
σβεύει σήμερον ὁ λόγος μου. Ἐγὼ δὲν τὸ ἀρνοῦ-
μαι, ἀλλὰ παρῆρησίᾳ τὸ ὁμολογῶ, ὅτι πραγμα-
τεύομαι σήμερον μίαν ὑπόθεσιν εἰς τὴν ὁποίαν
εἶμαι ὅλος πάθος, καὶ τὸ ὄφελός της ἀνάγεται
κατὰ μέρος καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον. Διὰ τοῦτο παρ-
ῆρησίᾳ σᾶς λέγω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ πιστεύητε
εἰς κἀνένα ἄλλο, παρὰ ἐκεῖνο ὁποῦ θέλω κάμη
νὰ ἰδῆτε μὲ τὰ ὀμμάτιά σας καὶ νὰ ψηλαφίσητε
μὲ τὰ χεῖριά σας. Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ φυλάξητε
μῆτε σέβας, μῆτε εὐλάβειαν ἢ χάριν εἰς ἐμὲ, ἀλ-
λὰ μόνον τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου καλῶς δι-
ανοούμενοι καὶ κρίνοντες ὀρθῶς, νὰ διορθωθῆ-
τε, διὰ νὰ μὴν ἁμαρτάνητε ἀσύγνωστα. Ἐγὼ
ὑποθέτω (καὶ τοῦτο ἀναγκαιότατον κατὰ πρῶ-
τον καλῶς νὰ στοχασθῶμεν) ἐγὼ ὑποθέτω ὅτι ἐ-
σεῖς ὅλοι εἴσθε εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι Χριστια-
νοί, καὶ διὰ τοῦτο δὲν χαίρεσθε εἰς κἀνένα ἄλλο
τόσον, ὅσον χαίρεσθε εἰς τὴν δόξαν καὶ τιμὴν καὶ
λαμπρότητα τῆς Ἐκκλησίας. Εἰ δὲ καὶ δὲν εἴσθε
τοιοῦτοι (ὃ μὴ γένοιτο) ἐγὼ σᾶς βεβαιῶ, ὅτι δὲν
πρέπει νὰ μισῆτε καὶ νὰ ἀηδιάζητε κἀνένα ἄλ-
λο πρᾶγμα περισσότερον, ὡσάν τὸ τάγμα τῶν
ἀρχιερέων καὶ ἱερέων, ὃ ἐστὶ τῶν ἱερωμένων. Κα-
τὰ τοῦ ὁποίου τούτου τάγματος καὶ οἱ ἄπιστοι
καὶ οἱ ἀσεβεῖς καὶ οἱ ἄθεοι καὶ ἀπλῶς ὅλοι οἱ ἐ-
θνικοὶ καὶ οἱ εἰδωλολάτραι Ἕλληνες κατὰ και-
ροὺς ἐφρίαξαν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ δυσώνυμοι αἰ-
ρετικοί, ὡς ἄλλοι σκῦλοι κατ' αὐτοῦ ἐλύσαξαν,
καὶ τὸ φαρμάκι τῆς μελαίνης των χολῆς ποτα-

μηδὸν ἐξέρασαν. [φ. 2β] Εἶναι ὁμως ὁμολογού-
μενον, ὅτι ἐσεῖς δὲν εἴσθε βέβαιαι τοιοῦτοι, ἀλλ'
εἴσθε ὀρθόδοξοι τῷ ὄντι καὶ εἰλικρινεῖς Χριστια-
νοί, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ὄχι μόνον νὰ μὴ μισῆ-
τε καὶ νὰ μὴ κατηγορῆτε τὸν κληρὸν μας, ἀλλὰ
πρέπει καὶ νὰ τὸν εὐλαβῆσθε καὶ νὰ τὸν ἀγαπᾶ-
τε καὶ νὰ τὸν περιποιῆσθε. Διατὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ὕ-
ψωσαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ εἰς ἐκεῖνον τὸν
ὑπέρτατον καὶ ἀνώτατον βαθμὸν τῆς τιμῆς, τῆς
δόξης, τῆς ἀξίας καὶ τῆς μεγαλειότητος, καθὼς
ἤδη τὴν βλέπετε, ἐκεῖνοι οἵτινες ὑπέταξαν εἰς
αὐτὴν τόσα καὶ τόσα ἔθνη, καὶ ἔθνη βάρβαρα
καὶ ἑτερογενῆ, καὶ τόσας πολυαρίθμους ἢ μᾶλ-
λον εἰπεῖν ἀναριθμήτους νήσους καὶ ὄλην σχε-
δὸν τὴν οἰκουμένην, δὲν ἐστάθησαν ἄλλοι εἰ μὴ
οἱ λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, οἱ ὁποῖοι ἐ-
πέταξαν ὡς ἀετοὶ ὑπόπτεροι κηρύττοντες τὸ Εὐ-
αγγέλιον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ καὶ ἕως ἐκεῖ ὁποῦ δὲν
ἦσαν βέβαιοι ἂν εἶναι οἰκουμένη.

Καὶ στοχασθῆτε, σᾶς παρακαλῶ, ποῖοι
μετὰ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους ἐγύρισαν εἰς τὴν
πίστιν τοῦ Χριστοῦ ὄλην τὴν Εὐρώπην; Ὅλην
τὴν Ἡπειρον; Τὴν Ἑλλάδα ὄλην, καὶ τόσας καὶ
τόσας, ὡς εἶπον, ἀναριθμήτους νήσους, εἰ μὴ οἱ
λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, οἱ ὁποῖοι κα-
τὰ νεῦσιν θείαν εὐγαίνοντες ἀπὸ τὴν πατρίδα
των ἔστησαν τὰς σημαίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἕ-
ως καὶ εἰς αὐτὰς τῆς Εὐρώπης τὰς ἐσχατίας;

Ποῖοι ἐφώτισαν τοὺς Μόσχους; Ποῖοι ἐδί-
δαξαν τοὺς Σκύθας; Ποῖοι ἐκήρυξαν τὸν ἐσταυ-
ρωμένον Ἰησοῦν Θεὸν ἀληθινὸν ἕως καὶ εἰς αὐ-
τοὺς τοὺς σκληροὺς καὶ ἀβάτους παγετοὺς τῶν
ὑπερβορείων Ἐθνῶν, παρὰ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ λει-
τουργοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; Οἱ ἀρχιερεῖς ἔ-
φερον εἰς θεογνωσίαν τόσας ἐπαρχίας τῆς Ἀσί-
ας, τόσους τόπους τῆς Λυβίας καὶ τόσα μέρη τῆς
Ἀφρικῆς· καὶ μὲ τὴν μωρίαν τοῦ εὐαγγελικοῦ
κηρύγματος, ἧτις εἶναι ἡ ἀληθινὴ σοφία τοῦ Θε-
ανθρώπου Σωτῆρος μας, καὶ τὰς μυθολογίας
τῶν Ἀράβων κατήγγησαν καὶ τὰς σοφιστικὰς
καὶ ῥητορικὰς τῶν Ἑλλήνων διέλυσαν. Καὶ ταῦ-
τα πάντα ὄχι ἀκόπως μῆτε ἀπόνως τὰ παρῆλ-
θον, καθὼς ὁ λόγος τὰ διεξέρχεται, ἀλλὰ μὲ κό-
πους πολλοὺς, μὲ ἀγῶνας καὶ καμάτους ὑπερ-
βολικοὺς, μὲ ἰδρῶτας ἀτρύτους καὶ μὲ κινδύνους
ἀλλεπαλλήλους γενναίως οἱ γενναῖοι τὰ ἐκατόρ-
θωσαν, διαδραμόντες ὡς ἄλλοι γίγαντες πνευ-
ματοφόροι [φ. 3α] πᾶσαν τὴν ὑφήλιον, ὄλην τὴν
ὑπ' οὐρανόν· καὶ κατὰ τὸν Προφητὰνακτα, «ἀπ'

ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἢ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ τὸ κατάντημα» (Ψαλμ. ιη' 7), καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις ἠδυνήθη ποτε νὰ ἀποκριθῆ ἀπὸ τῆς διδασκαλικῆς αὐτῶν θερμότητος καὶ ἀληθοῦς δογματολογίας, εἰς τρόπον ὥστε «εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν» διεχύθησαν (Ψαλμ. ιη' 5). Διὰ τοῦτο καὶ ὡς ἄξιοι ἀξίως ἠξιώθησαν τὸ νὰ κληρονομήσουν καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα τῆς ἀποστολῆς καὶ ἰσαπόστολοι νὰ ὀνομάζονται. Ὅθεν τώρα σᾶς ἀφήνω, ὥστε καὶ μόνοι σας νὰ στοχασθῆτε ὅσα οἱ ἱερωμένοι ἐκατόρθωσαν διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀπαριθμήσω τόσα καὶ τόσα ἄλλα καλὰ, ἅτινα οἱ ἱερωμένοι κατὰ καιροὺς ἔκαμαν, διὰ νὰ μὴν ἐκτείνω τὸν λόγον μου εἰς μίαν ὑπόθεσιν τόσον φανεράν. Τόσον μόνον σᾶς λέγω, ὅτι ὅλα ἐκεῖνα τὰ πλεόν μεγάλα, τὰ πλεόν λαμπρὰ καὶ τὰ πλεόν ἔνδοξα, τὰ ὅποια ἢ ἱστορία σᾶς προβάλλει ἢ ἡ δοκιμὴ καὶ ἀπόπειρα σᾶς ἀποδεικνύει καὶ σᾶς βεβαιώνει διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ὅλα εἶναι ἔργα, κατορθώματα καὶ ἀνδραγαθήματα τῶν ἀρχιερέων καὶ λειτουργῶν τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, καὶ μάλιστα ὅσοι ἐξ ἐκεῖνων ἤνωσαν τὴν θεωρίαν τῶν θείων μὲ τὴν πρακτικὴν ζωὴν.

Καὶ στοχασθῆτε ποῖοι ἄλλοι ἐστάθησαν οἱ κοινὸι διδάσκαλοι τόσον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὅσον καὶ τῆς Δυτικῆς παρὰ ὁ Ἀθανάσιος, ὁ Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος, ὁ Χρυσόστομος, ὁ Κύριλλος, ὁ Ἐπιφάνιος, ὁ Ἀμβρόσιος, ὁ Ἱερώνυμος, ὁ Αὐγουστῖνος καὶ τόσοι ἄλλοι, ὅλοι ὁμῶς ἀρχιερεῖς καὶ λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ;

Ἡ μυστικὴ ἐκεῖνη καὶ δογματικὴ Θεολογία, ποίους μετὰ τὸν Θεολόγον Ἰωάννην τὸν Ἀπόστολον, ποίους ἔσχεν ἐκφάντορας καὶ διδασκάλους τῆς παρὰ τὸν Θεολόγον τὸν ἐξ Ἀθηνῶν, τὸν Θεολόγον τὸν Ναζιανζηνόν, τὸν Θεολόγον τὸν ἐκ Δαμασκοῦ καὶ τὸν Θεολόγον τὸν σημερινόν, τὸν τῆς Θεσσαλονίκης πρόεδρον;

Ἡ ἀγία καὶ ἱερὰ Γραφὴ πόθεν ἐσύναξε τοὺς σοφοὺς καὶ πιστοὺς ἐξηγητάς τῆς παρὰ ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ λειτουργοὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; Ἡ πνευματικὴ διαγωγή καὶ μοναδικὴ πολιτεία πόθεν εὐρῆκεν τοὺς ἀπλανεῖς ὁδηγούς τῆς καὶ ἀσφαλεῖς ποδηγέτας τῆς [φ. 3β] παρὰ ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς τοὺς ἐφησυχάσαντας καὶ συγγράψαν-

τας κατὰ καιροὺς εἰς τὰ ἱερὰ μοναστήρια; Πόθεν οἱ κανόνες παρέλαβον τοὺς ἐνδόξους κανονιστάς των παρὰ ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ λειτουργοὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου;

Φρίττουν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τρομάζουν οἱ αἰρετικοὶ στοχαζόμενοι ὅτι, ὅσαις φοραῖς ἐτόλμησαν νὰ κινηθοῦν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἄλλαις τόσαις φοραῖς ἔπεσον νενικημένοι καὶ κατησχυμένοι ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς. Καὶ στοχασθῆτε· μεταξὺ ὅλου τοῦ συστήματος τῶν Χριστιανῶν ποῖοι ἐστάθησαν οἱ πλεόν φρόνιμοι καὶ πεπαιδευμένοι εἰς τὸ νὰ γνωρίσουν τοὺς αἰρετικοὺς ἢ οἱ πλεόν γενναῖοι καὶ ἀνδρεῖοι εἰς τὸ νὰ τοὺς ἀντισταθοῦν ἢ οἱ πλεόν εὐτυχεῖς καὶ εὐμαθεῖς εἰς τὸ νὰ τοὺς καταβάλουν καὶ νὰ τοὺς κατατροπώσουν παρὰ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου;

Εἶναι φανερόν, Χριστιανοί μου, ὅτι εἰς κάθε νέαν αἵρεσιν τῶν αἰρετιζόντων, ὅπου ἐσηκώθη ἵνα διαβλάψῃ καὶ νὰ διαφθεῖρῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἀντέστη ἐξ ἐναντίας ἀπὸ τὸ ἄλλον μέρος, εἰς τὸ νὰ τὴν βαστάξῃ καὶ νὰ τὴν φυλάξῃ, μία νεοσύλληκτος Σύνοδος ἱερωμένων, ὡσὰν νὰ ἦτον νέα τινα στρατεύματα ἐξεπίτηδες προητοιμασμένα καὶ θεόθεν πεφυλαγμένα καὶ διωρισμένα εἰς τὸ νὰ διαφενδεύσουν τὴν ἀγίαν πίστιν τοῦ Χριστοῦ.

Τί δὲν ἔκαμαν, σᾶς παρακαλῶ, οἱ Ἀθανάσιοι, οἱ Βασίλειοι, οἱ Γρηγόριοι, οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Κύριλλοι, οἱ Ἐπιφάνιοι, οἱ Ἀμβρόσιοι, οἱ Ἱερώνυμοι, οἱ Αὐγουστῖνοι, σὺν τούτοις καὶ οἱ Ἀντώνιοι, οἱ Εὐθύμιοι, οἱ Σάββες, οἱ Θεοδόσιοι, οἱ Ἰσίδωροι, οἱ Μητροφάνες, οἱ Θεόδωκοι καὶ οἱ Μάξιμοι, καὶ τόσοι ἄλλοι πάμπολλοι; Ἐξ ὧν οἱ μὲν πρῶτοι ὡς στρατιάρχαι τοῦ οὐρανοῦ βασιλέως, γενναίως προηγούμενοι καὶ εὐθαρσῶς προπορευόμενοι μὲ τὴν δίστομον ῥομφαίαν εἰς τὰς χεῖρας, ὅπου ἦτον οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ δεύτεροι, ὡς ταξίαρχοι καὶ ὀφφικιάλιοι, μὲ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος περιζωσμένοι, ὅπου ἦτον οἱ ἱερομόναχοι. Οἱ δὲ τρίτοι, ὡς στρατιῶται τακτικοὶ καὶ πολεμισταὶ δόκιμοι καὶ τεχνικοί, μὲ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἐνδεδυμένοι τὸν θώρακα τῆς πίστεως καὶ καθωπλισμένοι μὲ τὴν δύναμιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ὅπου ἦτον οἱ ὅσιοι πατέρες καὶ μονάζοντες εἰς τὰ μοναστήρια. Οἱ ὅποιοι συνάμα ὅλοι των συνέθλασαν εἰς τέλος καὶ ἐξηφάνισαν κατὰ κράτος τῶν αἰρετικῶν [φ. 4α] κῶν τὰς φάλαγ-

γας και πάσας τῶν δυσεβῶν τὰς ὁρμὰς και πα-
ρατάξεις. Μὲ ὄλον ὁποῦ οἱ ἀντικείμενοι ἦτον κα-
τὰ καιροὺς καθωπλισμένοι και μὲ αὐτὰ τὰ σκῆ-
πτρα τῆς τότε βασιλείας και μὲ πολλὰς δυνά-
μεις τῆς τότε ἐξουσίας.

Τίς ἐκαταδάμασε, σᾶς παρακαλῶ, τοὺς
εἰκονοκλάστας και εἰκονομάχους, τὰ φοβερὰ τῆς
ἀσεβείας τέρατα, ὁποῦ κατεμόλυναν ὄλην σχε-
δὸν τὴν Ἀνατολὴν μὲ τὴν βδελυρίαν τῶν ἐβραϊ-
κῶν και ἀθέων τοὺς δογμάτων, παρὰ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς και λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου; Και
ἀληθινὰ τὸ πῶς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἔχει χρέ-
ος ἀφευκτον πρὸς τοὺς ἱερωμένους νὰ τοὺς εὐ-
χαριστῆ και νὰ τοὺς περιθάληη περισσότερον
ἀπὸ κάθε ἄλλον διὰ τοὺς θριάμβους και τὰς νί-
κας, ὁποῦ ἔκαμαν κατὰ τῶν αἰρετικῶν, εἶναι
φανερὸν. Καθότι, ὅπου οἱ αἰρετικοὶ δὲν ἀπήνη-
σαν, δὲν εὐρῆχαν ἐναντίον των τοὺς καθ' ἡμᾶς
ἱερωμένους, ἐκεῖ και ἐπιπλέον και εἰς περισσό-
τερον καιρὸν ἔστησαν τῆς ἀσεβείας των τὰ τρό-
πια, καθὼς βλέπομεν ὀφθαλμοφανῶς και εἰς
ἐκεῖνα τὰ μέρη, και εἰς ἐκεῖνα τὰ ἔθνη, ὅπου βα-
σιλεύει μέχρι και τῆς σήμερον ἡ αἵρεσις, φεῦ,
και κακοδοξία.

Τώρα τί λέγετε εἰς αὐτὰ, Χριστιανοὶ μου;
Ἐμπορεῖτε τάχα νὰ εἰπῆτε ὅτι ἐγὼ παραφρονῶ
ἢ παραλογίζομαι; Δύνασθε νὰ μου ἐναντιωθῆ-
τε εἰς ὅσα ἔως τώρα σᾶς ἐλάλησα; Δὲν εἶναι τά-
χα αὐτὰ και φανερώτερα ἡλίου και ψηλαφητὰ
και βέβαια; Και ὅταν εἶναι ἔτζι, καθὼς και τῆ
ἀληθεία εἶναι, διατὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος χαίρετε,
τέρπεσθε, ἡδύνεσθε εἰς τὰ καλὰ τῆς Ἐκκλησί-
ας, και ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος λυπῆτε και θλίβετε
μὲ τὰς δυσφημίας και κατηγορίας ἐκείνους, ὁ-
ποῦ σᾶς τὰ κάμνουν; Ἡ θέλετε και κατὰ τοῦτο
νὰ μιμῆσθε τοὺς παλαιοὺς ἐκείνους Αἰγυπτίους,
οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ἐχαίροντο και ἀγαποῦ-
σαν τὸ νὰ ἔχουν πρόβατα πολλὰ, φυλαττόμενα
και ποιμαινόμενα ἀπὸ τοὺς τζοπάνηδες, διὰ νὰ
τρέφωνται μὲ τὸ γάλα των και μὲ τὸ τυρὶ των,
και νὰ ἐνδύωνται μὲ τὰ δέρματα και μὲ τὸ μαλ-
λί των, ἔπειτα δὲ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀηδιάζον
και ἐσυγχαίνοντο ὡς βρομεροὺς ἐκείνους τοὺς
τζοπάνηδες, ὁποῦ ἐκοπίαζον διὰ τὸ καλὸν τους;

Ἄλλ' ἐγὼ συμπεραίνω τί ἔχετε νὰ μοῦ ἀ-
ποκριθῆτε εἰς αὐτὰ: Ἡμεῖς, Δέσποτα, τοὺς πα-
λαιοὺς ἱερωμένους μῆτε τοὺς μισοῦμεν, μῆτε τοὺς
ἀηδιάζομεν, μῆτε τοὺς κατακρίνομεν, ἀλλὰ μά-
λιστα και τοὺς εὐλαβοῦμεθα, και τοὺς προσκυ-

νοῦμεν διὰ τὰ τόσα και τόσα καλὰ ὁποῦ ἔκαμαν
εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡμεῖς τοὺς τωρινοὺς ἱερω-
μένους [φ. 4β] και ἀηδιάζομεν και κατηγοροῦ-
μεν και μεμφόμεθα, ἐπειδὴ ἐκδιόλου ἐνοθεύθη-
σαν και παντελῶς δὲν ὁμοιάζουν μὲ τοὺς προγε-
νεστέρους των. Ὡσὰν ὁποῦ ἄλλοι ἐξ αὐτῶν εἶναι
σκανδαλοποιοὶ και ταραχώδεις εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν, και ἄλλοι ἀνωφελεῖς και ἀχρήσιμοι εἰς τὰς
ἐπαρχίας των· ἄλλοι ὀκνηροὶ και βέβηλοι εἰς τὸ
ἐπάγγελμά των· ἄλλοι λαίμαργοι και κοιλιόδου-
λοι εἰς τὰ τραπέζιά των· και ἄλλοι ἄσωτοι και
μὲ καταχρήσεις εἰς τὰ κονάκιά των· και ἄλλοι
φανεροὶ κακοῆθεις και κακοεργάται. Και τοιοῦ-
τοι ὄντες δὲν πρέπει νὰ ἔχουν μῆτε τὰς τιμὰς,
μῆτε τὰ εἰσοδήματα ἐκεῖνα, ὁποῦ εἶχον οἱ πα-
λαιοὶ διὰ μισθὸν τῶν κόπων τους. Ἐπειδὴ οἱ τω-
ρινοὶ τὰ ἐξοδεύουν και τὰ κατακρῶνται εἰς σπα-
τάλαις και τρυφαῖς τῆς κακοῆθους ὀκνηρίας των.

Δὲν εἶναι αὐτὰ, Χριστιανοὶ μου, τὰ κάλαν-
δά μας ὁποῦ ἠμπορεῖτε νὰ μᾶς φάλλητε; Ἐγὼ
δὲ σᾶς εὐχαριστῶ, ὁποῦ ὁμολογεῖτε κἄν τὰ ἀξι-
όμισθα τῶν παλαιῶν ἱερωμένων. Σᾶς λέγω δὲ
μετὰ πάσης βεβαιότητος, ὅτι και αὐτοὶ οἱ πα-
λαιοὶ ἱερωμένοι, οἱ τῶ ὄντι ἀγιώτατοι ἀρχιερεῖς
και λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, και αὐτοί, αὐ-
τοὶ ἐκατηγορήθησαν ὄχι ὀλιγότερον, διὰ νὰ μὴν
εἶπω και πολλῶ τῶ μέτρῳ περισσότερον. Δὲν
τοὺς ἐφώναζαν οἱ πρόγονοί σας και προγενέστε-
ροι, οἱ τότε δηλαδὴ Χριστιανοί, ὅτι διέτριβον εἰς
τῶν ἀρχόντων τὰς αὐλὰς; Δὲν τοὺς ἐκατηγοροῦ-
σαν πῶς ἐκυνηγοῦσαν μὲ πονηρίαν ὑποκεκρυμ-
μένην και μὲ κακοῆθειαν ἐπιτετηδευμένην ὄλα
τὰ λαμπρά, ὄλα τὰ μεγάλα και τὰ ἐνδοξα; Δὲν
τοὺς διέβαλλον και εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ δημόσια
κριτήρια πῶς ἐκατακρῶντο και διενοσφίζοντο
τὰ ἐκκλησιαστικὰ και μοναστηριακὰ κτήματα
και εἰσοδήματα; Δὲν τοὺς ἐκατηγοροῦσαν πῶς
ἦσαν ἰσχυρογνώμονες και πεισματικοί; Πῶς ἦ-
τον ὑπερήφανοι και ἀκατάδεκτοι; Πῶς ἦτον φι-
λόδοξοι και φίλαρχοι; Πῶς ἦτον φιλόνοικοι και
σοφιστικοί; Πῶς ἦτον ἐμπαθεῖς και αἰσχροκερ-
δεῖς; Και ἄλλα πάμπολλα και σκληρότερα ἐγ-
κλήματα και κατηγορήματα κατ' αὐτῶν ἀσυ-
νειδῆτως ἐπεσώρευον, ὁποῦ και ἐντρέπομαι κἄν
νὰ σᾶς τὰ ἀναφέρω. Και ὅποιος δὲν πιστεύει, ἄς
διαβάσῃ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἱστορίας, ἄς ἀνα-
γνώσῃ τοὺς θεῖους Πατέρας, Ἀνατολικοὺς και
Δυτικούς, ἄς περάσῃ τοὺς Βίους τῶν ἐκκλησια-
στικῶν, ἄς μετέλθῃ τὰς τόσας [φ. 5α] και τόσας

σφοδράς ἀπολογίας τῶν κατηγορηθέντων ἱερωμένων, καὶ τότε θέλει ἰδῆ, θέλει καταλάβῃ πόσον ἐκοπίασαν ἀπὸ τότε οἱ ἀοίδιμοὶ ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς καὶ λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου εἰς τὸ νὰ ἀθωώσουν τὸν ἑαυτὸν τοὺς ἀπὸ τοσαύτας καὶ τοιαύτας παρομοίας καὶ ἔτι χείρονας κατηγορίας καὶ συκοφαντίας, ὅπου ἐντρέπομαι, ὡς εἶπον, κἂν νὰ σᾶς τὰ ἀναφέρω...

Μὰ ἐγὼ καὶ εἰς αὐτὰ συμπεραίνω τὸ τί ἔχετε νὰ μοῦ ἀποκριθῆτε· Ἡμεῖς, Δέσποτα, ἂν εἴμεθα κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ὅπου οἱ προγενέστεροί μας ἔκαμαν τὰ ὅσα ἔκαμαν κατὰ τῶν τότε ἀρχιερέων, δὲν ἠθέλαμεν μὲ αὐτοὺς συμφωνήσῃ βέβαια, καὶ δὲν ἠθέλαμεν κατενεχθῆ κατὰ τῶν τότε ἱερωμένων, καθὼς ἐκεῖνοι κατηνέχθησαν. «Εἰ ἤμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν» (Ματθ. κγ' 30)...

Ἄλλ' ἠξεύρετε, Χριστιανοὶ μου, τί σᾶς ἀποκρίνεται ὁ Κύριος εἰς αὐτὴν τὴν εὐρησιολογίαν σας; Εἰς αὐτὴν τὴν προφασίν σας; Σᾶς ἀποκρίνεται ἐκεῖνα, ὅπου ἀπεκριθῆ αὐτολεξεὶ καὶ πρὸς τοὺς τότε Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους· «Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστέ τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας, καὶ ἡμεῖς ἐπληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγετε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;» (Ματθ. κγ' 31-33). Καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ· «Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ ὄχιος ὑμῶν ἔρημος, καὶ αἱ ἐπαύλεις ὑμῶν ἠρημωμένοι, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν ὑμῶν οὐκ ἔσται ὁ κατοικῶν»... (Ματθ. κγ' 37, Ψαλμ. ξη' 26)

Εἶναι, Χριστιανοὶ μου, λόγοι τοῦ Κυρίου μας, ὅσον ἀποφασιστικοί, τόσον ἀναπόδραστοι καὶ ἄφευκτοι...

Ἄχ, Χριστιανοὶ μου! Μὰ τί ζητεῖτε νὰ εἶναι οἱ ἱερωμένοι; Θέλετε νὰ εἶναι συνθεμένοι ἀπὸ μίαν φύσιν ἀναμάρτητον; Μά, τοῦτο εἶναι ἀδύνατον! Διατὶ καὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι εἶναι καὶ ἐξ ἀνθρώπων γεγεννημένοι, καὶ ἄνθρωποι ὅπου διὰ τὴν προαίρεσιν τῆς πληγωμένης τῶν καρδίαις ρέπουσι καὶ αὐτοὶ φυσικῶς εἰς τὴν λιποταξίαν. Μά, ἂν καὶ ἐξ ἀνθρώπων δὲν ἦτον, καὶ ἦτον καταγόμενοι ὅλοι τῶν ἀπὸ ἀγγέλους, τί παράδοξον ἂν εὐρίσκωνται μεταξύ τῶν καὶ καλοὶ καὶ κακοί; [φ. 5β] Τάχα δὲν ἐστάθη μίαν φοράν, ὅπου ἐξέπεσε καὶ αὐτὸς ὁ Ἐωσφόρος; Καὶ μὲ αὐτὸν μαζῆ τῶσιν ὀπαδοί του καὶ τῶσιν ἀκόλουθοί

του ἀγγελοῖ; Ἄν στοχασθῶμεν τὸ ὀσπήτιον τοῦ Ἀβραάμ, βλέπομεν ὅτι μὲ τὸν εὐλαβέστατον καὶ εὐπειθέστατον Ἰσαάκ εἶχε καὶ ἓνα θρασύν, τολμηρὸν καὶ αὐθάδη καὶ προπέτην Ἰσμαήλ. Ἄν στοχασθῶμεν πάλιν τὸ ὀσπήτιον τοῦ Ἰσαάκ, βλέπομεν ὅτι μὲ τὸν ἀγαπητόν του Ἰακώβ εἶχε καὶ ἓνα ἀξιοκατάκριτον Ἡσαῦ. Ἄν στοχασθῶμεν τὸ ὀσπήτιον τοῦ Ἰακώβ, βλέπομεν ὅτι μὲ τὸν σωφρονέστατον Ἰωσήφ εἶχε καὶ ἓνα Ῥουβεῖμ μεμολυσμένον καὶ παράνομον. Ἄν στοχασθῶμεν καὶ τοῦ Προφητάνακτος Δαβὶδ τὴν φαμίλιαν βλέπομεν ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ ἦτον καὶ ἓνας ἀκάθαρτος Ἀμνὼν καὶ ἓνας ἀποστάτης Ἀβεσ(σ)αλώμ. Ἄν στοχασθῶμεν καὶ αὐτὸ τὸ ἀγιώτατον τάγμα τῶν πανευφῆμων Ἀποστόλων εὐρίσκομεν καὶ ἐν αὐτῷ καὶ ἓνα χριστομάχον καὶ προδότην Ἰούδαν. Ἄν στοχασθῶμεν καὶ τοῦ Θεοῦ Παύλου τὸ ἀποστολικὸν σχολεῖον, μανθάνομεν ὅτι τέσσαρες φοβεροὶ αἰρεσιάρχαι εὐγῆκαν ἐξ αὐτῶν, ἓνας Φάγγελος^[16], ἓνας Ἐρμογένης, ἓνας Φιλητός, καὶ ἓνας Ὑμέναιος. Τί λοιπὸν παράδοξον, ἂν καὶ εἰς τὸ τάγμα τῶν ἱερωμένων εὐρίσκονται ἀναμεταξὺ τῶν καλῶν καὶ κακῶν; Ἐγὼ μάλιστα λέγω, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν εὐρίσκονται, διατὶ μὲ τὸ νὰ εἶναι τῆς ἱερᾶς ταύτης τάξεως οἱ ὅροι καὶ κανόνες τόσον στενοὶ καὶ τόσον σφυκτοί, ἀδύνατον εἶναι τὸ νὰ μὴν εὐρίσκονται καὶ τινες ὀκνηροὶ καὶ λιποτακτοῦντες. Καὶ δὲν βλέπετε πῶς καὶ οἱ ἐλαφρύτεροι νόμοι, ὅπου ὁ Κύριος μᾶς ἔδωκεν πρὸς ἐσᾶς τοὺς κοσμικοὺς, εὐρήκαν καὶ εὐρίσκουν πάντοτε, καὶ θέλουν εὐρη πολλοὺς ἐξ ὑμῶν τοὺς παραβάτας;

Ἄλλ' ἠξεύρετε ποῖα τάξις ἔχει τόσον εὐκολα τοὺς ἀκολούθους τῆς, ὅπου νὰ τὴν φυλάτουν ἀκριβῶς; Εἶναι ἡ τάξις τῶν Σαρακηνῶν, ὅπου συγχωρεῖ κάθε λογῆς αἰτίαν εἰς τὰς σωματικὰς αἰσθήσεις, καὶ δίδει ὅλην τὴν ἄδειαν καὶ ἐλευθερίαν εἰς ὅλας τὰς ἡδονὰς καὶ σαρκικὰς ὀρέξεις καὶ ἐμπαθεῖς ἐπιθυμίας καὶ ἡδυπαθείας. Εἶναι καὶ ἡ τάξις καὶ αὐτοῦ τοῦ πολιτικοῦ μας, ὅπου διορίζει κάθε λογῆς πρᾶξιν καὶ ἀποφασίζει κάθε λογῆς ὑπόθεσιν μὲ μόνον τὸν κανόνα τῆς ἰδίας ὠφελείας. Μὰ ἡ τάξις τῶν ἱερωμένων πῶς δὲν εἶναι τοιαύτη, τίς δὲν τὸ ἠξεύρει; Τί λοιπὸν [φ. 6α] παράδοξον εἶναι τὸ νὰ εὐρίσκωνται καὶ τινες ῥάθυμοι καὶ λιποτακτοῦντες;

[16] Διὰ τὴν ἀκρίβειαν, τὸ ὄνομα εἶναι «Φύγγελος» (Β' Τιμ. α' 15).

Ὅσον σκληρὰ εἶναι ἡ ἱερὰ τάξις τῆς μοναδικῆς ζωῆς καὶ πολιτείας, τόσον ὀλιγώτεροι εἶναι οἱ δυνάμενοι νὰ τὴν ἀποκτήσουν. Ὀλιγώτεροι εἶναι βέβαια οἱ ἐξαίρετοι εἰς τὴν τέχνην ὅπου κεντᾶ τὰ ροῦχα, παρὰ εἰς τὴν τέχνην ὅπου ἀπλῶς τὰ ράπτει. Ὀλιγώτεροι εἶναι οἱ ἐξαίρετοι εἰς τὸ ὀρθῶς νὰ ἐννοήσουν, καὶ σοφῶς καὶ ῥητορικῶς νὰ συνθέσουν καὶ νὰ γράψουν, παρὰ νὰ τὰ ἀναγνώσουν καὶ νὰ τὰ διαβάσουν. Ἀλλὰ μὲ ὅλα ταῦτα, Χριστιανοί μου, ὅσον κακοὶ καὶ ἂν εἶναι οἱ ἱερωμένοι, εἶναι ὅμως ἀφιερωμένοι εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ. Εἶναι ὑπηρέται τῶν μυστηρίων Αὐτοῦ. Εἶναι ἐξιδιασμένοι δοῦλοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Φοροῦν τὸ ἅγιόν Του σχῆμα. Κατοικοῦν τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Του. Συντελοῦν, ἐνεργοῦν τὰ πρὸς σωτηρίαν σας. Πλουτοῦν τὸ νὰ εἶναι μεσίται Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἐκεῖθεν μὲν ἐκ τῶν οὐρανῶν κατάγουσι καὶ καταβιβάζουσι τὰς θείας δωρεὰς καὶ χάριτας, ὅπου εἶναι ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν σας καὶ ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν σας, ἐντεῦθεν δὲ ἀνάγουσι καὶ ἀναβιβάζουσι τὰς ὑπὲρ ὑμῶν εὐχὰς καὶ ἰκετηρίου ἐντεῦξεις, δεόμενοι ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ συμπαντος κόσμου καὶ εὐσταθείας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς ὑπὲρ πλεόντων, ὀδοιπορούντων, νοσούντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν καὶ ὑπὲρ πάσης ψυχῆς Χριστιανῶν ὀρθοδόξων, ζώντων τε καὶ τεθνεώτων. Καὶ ταῦτα οὐκ ἀκόπως, ὄχι χωρὶς δάκρυα καὶ θερμοὺς ἀναστεναγμούς, καὶ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ, ὡς ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀφιερωθέντες τῷ Ὑψίστῳ Θεῷ. Πῶς λοιπὸν ἀποτολμᾶτε καὶ τοὺς κατηγορῆτε, τοιούτους ὄντας ἐυεργέτας καὶ σωτῆρας σας; Πῶς τοὺς κάμνετε γέλωτος ὑπόθεσιν εἰς τὰς συνελεύσεις σας, εἰς τὰς συναναστροφὰς σας καὶ συνομιλίας σας, εἰς τοὺς ὀνδάδες σας καὶ ὀσπήτιά σας, καὶ εἰς κάθε καιρὸν καὶ τόπον, καὶ πολλάκις καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἱερᾷ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ, καὶ καθ' ἣν ὥραν, φεῦ! αὐτοὶ ἀσχεπῶς ἀναφέρουσι τὰς λατρείας των πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν σας, ὡς προεῖπον;

Οἱ ἀρχιερεῖς, Χριστιανοί μου, εἶναι οἱ γνήσιοι διάδοχοι τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, οἱ ὅποιοι ὠκοδόμησαν αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἀρράγες τοῦ Χριστοῦ θεμέλιον. Καὶ ἐπομένως οἱ ἀρχιερεῖς εἶναι οἱ καθολικοὶ τοποτηρηταὶ τοῦ ἰδίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶναι ἡ μόνη καὶ κυρία κε-

φαλὴ τοῦ μυστικοῦ τῆς Ἐκκλησίας Σώματος. Λοιπὸν οἱ ἀληθεῖς Χριστιανοί, ὄχι μόνον νὰ μὴ τοὺς ἀτιμάζωσι καὶ νὰ μὴ τοὺς κατηγορῶσι [φ. 6β] καὶ ἀδικώτατα νὰ τοὺς ἐξουθενῶσι καὶ νὰ τοὺς θεατριζῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνήκουσαν εἰς αὐτοὺς τιμὴν καὶ ὀφειλομένην εὐλάβειαν καὶ εὐταξίαν ἀπαραμειώτως πρέπει νὰ προσφέρωσι, διατὶ καὶ ἁμαρτάνουσιν ἀσύγγνωστα καὶ παθαίνουσι τὰ χεῖριστα, ἂν δὲν προσενεχθῶσιν εὐσεβῶς καὶ εὐλαβῶς πρὸς αὐτοὺς ὡς εὐσεβεῖς Χριστιανοί.

Τὰ εἰς τοὺς τοποτηρητὰς τῶν ἐπιγείων βασιλέων σφάλματα τῶν ὑπηκόων, οἷον ἀνυποταξίαι καὶ ἀπειθείαι, ὡς πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους βασιλεῖς ἀναφερόμενα παιδεύονται αὐστηρότατα, καὶ μὲ τῶν ὑπαρχόντων τους τὴν δήμευσιν, καὶ μὲ αὐτὴν τῆς ἰδίας των ζωῆς τὴν ἐλεεινὴν ἀφαίρεσιν. Πολλῷ δὴ μᾶλλον τὰ πρὸς τοὺς ἀγίους ἀρχιερεῖς, τοὺς καθολικοὺς τοποτηρητὰς τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως, παραπτώματα τῶν Χριστιανῶν, ὀλιγωρίαὶ δηλαδὴ καὶ ὑπεροφίαι καὶ ἄλλαι κακοήθειαι διάφοροι, πρέπει νὰ παιδεύωνται μὲ τελείαν ἐκκοπήν ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν τοῦ μυστικοῦ τῆς Ἐκκλησίας Σώματος. Πρέπει νὰ καταδικάζωνται τὸν αἰώνιον τῆς ψυχῆς των θάνατον, ὡς μέλη ἄχρηστα καὶ σεσηπτότα, καὶ νὰ μὴ ζωογονοῦνται πλέον ἀπὸ τὰς ἐνδρόσους χάριτας τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ὅπου ἀρρήτως καταρδεύουσι τὸ μυστικὸν τῆς Ἐκκλησίας τοῦτο σύστημα.

Ὁ ἴδιος Θεός, μὲ ὅλην Του τὴν αὐστηρότητα καὶ φοβερὰν ἀγανάκτησίν Του ἐπαίδευσεν κατὰ καιροὺς τοὺς πολλὰ ἢ ὀλίγον καταφερομένους καὶ καταφρονοῦντας τῶν ἀγίων Του ἀρχιερέων. Διαβάσατε τὰς παλαιὰς ἱστορίας, καὶ θέλετε ἰδεῖν, ὅτι μὲ περισσοτέραν αὐστηρίαν ἐπαίδευσεν τοὺς ἱεροκατηγόρους, παρὰ ἐκείνους ὅπου ἔσφαλαν εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον Θεόν. Πόσαις φοραῖς ἤμαρτεν εἰς τὸν Θεὸν ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὅμως μεσιτευόντων τῶν ἀρχιερέων του – τοῦ Μωϋσέως, λέγω, καὶ τοῦ Ἀαρὼν – πάντοτε τοὺς ἐσυγχῶρει. Ὅταν ὅμως ὁ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν καὶ οἱ περὶ τὸν Κορὲ διακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες αὐθαδίασαν πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ἀρχιερεῖς, τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, τότε δὴ τότε ὁ δίκαιος Θεός, καὶ διὰ ἔλλειψιν μεσίτου καὶ διὰ ἐνδειξιν τῆς πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἀγάπης Του, ἔσχισεν τὴν γῆν εἰς τόσα χάσματα φρικτά, καὶ ἔκαμε νὰ ξερασθοῦν τόσοι στρόβιλοι πυρός, καὶ

ἐλευσίνως τοὺς κατέφλεξαν ὅλους ἐκείνους τοὺς [φ. 7α] περὶ τὸν Κορέ. «Ἐνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιε Δαθὰν καὶ Ἀβειρών, καὶ φλόξ κατέφλεξε πάντας τοὺς περὶ τὸν Κορέ διακκοσίου καὶ πεντήκοντα ἀνδρας»... (Ψαλμ. ρε' 17-18, Ἀριθμ. ις' 32, 35)

Καὶ τί περισσότερο, Χριστιανοί μου, θέλετε; Ἡ Μαριάμ ἡ προφῆτις, ἡ ἁγία, ἡ ὁσία καὶ εὐάρεστος αὐταδέλφη τοῦ Ἁαρὼν καὶ τοῦ Μωϋσέως, μὲ τὸ νὰ κατέκρινε καὶ κατὰ τοῦ Μωϋσέως κατελάλησε, ὡς λαβόντος εἰς γυναῖκα Σεπφώραν τὴν Αἰθιοπίσσαν καὶ ὄχι Ἑβραίαν ἐξ αὐτῆς τῆς συγγενείας του, κατὰ τὴν νόμιμον συνήθειαν, ἐλεπρώθη παρευθὺς καὶ ἐκτυπήθη. Ἐλαβώθη ἐν τῷ ἅμα μὲ μίαν πληγὴν ὀδυνηρὰν ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, καὶ ἐπτὰ ἡμέρας ὀλοκλήρους ἔγινεν ἀποσυνάγωγος ἡ προφῆτις Μαριάμ, καὶ ἐξώσθη, ἀπεβλήθη, ἀπεδιώχθη ἀπὸ τὴν συναγωγὴν καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἱεράν ἀδελφότητά της ἡ ἁγία Μαριάμ. Ἔως ὅτου μὲ θερμὰς πρὸς τὸν Θεὸν παρακλήσεις, ἰκεσίας, καὶ δεήσεις τοῦ ἰδίου καταλαληθέντος Μωϋσέως ἔλαβε τὴν ἀθώωσίν της, ἔλαβε τὴν συγχώρησίν της.

Ὅθεν δι' αὐτοὺς τοὺς πατραλοίας, δι' αὐτοὺς τοὺς ἀντάρτας καὶ αὐθάδεις καὶ ἀκολούθους τοῦ ἐπαράτου Χάμ, ὅπου τὴν γύμνωσιν ἰδὼν τοῦ πατρός του ἀναιδῶς ἐγέλασε, δι' αὐτοὺς λέγω τοὺς ἱεροκατηγόρους καὶ τῷ ὄντι ἀπονενομημένους, ἐξυφάνισε καὶ ὁ Σολομών· «Ὁφθαλμὸν πατρός καταγελῶντα, ἐκκοιφάτωσαν οἱ κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων, καὶ καταφάγοισαν αὐτὸν νεοσσοὶ τῶν ἀετῶν» (Παροιμ. λ' 17). Καὶ πάλιν ἀλλαχού· «καταγελῶντος πατέρας σβεσθήσεται λαμπτήρ, αἱ δὲ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄφονται σκότος...» (Παροιμ. κ' 9).

Ἄξιοκατάκριτοι ἀληθινὰ καὶ αὐτόχρομα βδελύγματα εἶναι οἱ ἱεροκατήγοροι, καθὼς εἶναι ἐκεῖνοι ὅπου πτύουν εἰς τὸ πρόσωπον ἐκείνων, ὅπου ταῖς βρώμας των παστρεύουν. Ἄξιοκατάκριτοι καὶ παμβέβηλοι εἶναι οἱ ἱεροκατήγοροι, καθὼς εἶναι ἐκεῖνοι ὅπου βλασφημοῦν εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Πανάγιον. Ἐπειδὴ καὶ οἱ ἱερωμένοι εἶναι ὄργανα τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Εἶναι ψηφισμένοι ὑπηρέται τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅστις δεσποτικῶς προστάζει καὶ θεοπρεπῶς ἀποφαίνεται· «μὴ ἄπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε» (Ψαλμ. ρδ' 15).

Ὅθεν ἐσεῖς, Χριστιανοί μου, καὶ ὡς εὐσε-

βεῖς, καὶ ὡς φρόνημοι καὶ νουνεχεῖς, φύγετε, λείψατε ἀπὸ αὐτὴν τὴν ψυχοφθόρον καὶ σωματοφθόρον κακοθήειαν, διὰ [φ. 7β] νὰ μὴ φανῆτε ἐδῶ μὲν ὡς βδελύγματα ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἐκεῖ δὲ ὡς πέταυρα πυρίκαυστα τῆς αἰωνίου κολάσεως. Μὴ καταδεχθῆτε νὰ ἐξαπατᾶσθε ἀπὸ κάποια ἀγοραῖα ἀνθρωπάρια, μηδαμινὰ καὶ βεβλαμμένα κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ αἴσθησιν, διὰ νὰ μὴ συγκοινωνήσητε εἰς τὴν ἀσυγχώρητον ἐκείνην ἁμαρτίαν, καὶ διὰ νὰ μὴν ἐξάψητε κατὰ τῆς κεφαλῆς σας καὶ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ ὀργὴν ἐξ οὐρανοῦ τῶν παλαιῶν ἐκείνων ἱερωμένων, ὡς κατηγοροῦντες τοὺς γνησίους διὰδόχους των, οἱ ὅποιοι καὶ ψυχικῶς σᾶς ὠφελοῦν καὶ σωματικῶς καθ' ἐκάστην σᾶς εὐεργετοῦν κατὰ μίμησιν τῶν παλαιῶν ἐκείνων προκατόχων τους. Διατί, ἂν καὶ ἄγιοι δὲν εἶναι οἱ τωρινοὶ ἱερωμένοι, καθὼς φλυαροῦν οἱ τραγέλαφοι ἐκεῖνοι ἀγοραῖοι, εἶναι ὅμως τοσοῦτον ἀναγκαῖοι, τοσοῦτον σωτηριώδεις καὶ ὠφέλιμοι εἰς ὅλους σας, ὅσον ἦτον καὶ οἱ παλαιοὶ εἰς τοὺς προγενεστέρους σας.

Ἐπειδὴ δι' αὐτῶν τούτων καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡ λαμπρότης καὶ ἡ δόξα διασώζεται καὶ χαρακτηρίζεται μὲ τὰς ἱεροπρεπεῖς ψαλμωδίας των καὶ μὲ τὰς ἀγγελομμήτους δοξολογίας των. Δι' αὐτῶν καὶ ἡ ψυχικὴ καὶ ἡ σωματικὴ σας σωτηρία, ὡς προεῖπον, καὶ αὐτῶν τῶν ἀποθαμμένων σας ἡ ἄνεσις ἐπιδαφιλεύεται μὲ τὰς καθημερινὰς των λειτουργίας καὶ ἐκτενεῖς ἀκολουθίας των. Δι' αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ πάσας πόλεις, χώρας καὶ κόμας καὶ χωρία καὶ πολύχνια θεία ἐπικουρία καὶ ἀντίληψις καὶ προστασία ἐπιχορηγεῖται καὶ βραβεύεται. Ὡσὰν ὅπου αὐτοὶ καὶ ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν σας, καὶ ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, καὶ παρακαλοῦσιν καὶ ἐπαγρυπνοῦν καὶ λειτουργοῦν καὶ δέονται πρὸς Κύριον νυκτός τε καὶ ἡμέρας, κατὰ τὴν ἱεράν διατύπωσιν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας. Ἄν ὅμως καὶ ἀναιτιῶς ἤθελαν λείψη καὶ αὐτοὶ (ὁ μὴ γένοιτο) ἀπὸ τὸν κόσμον, πόση ἄραγε ἡ δυστυχία σας, καὶ πόση τῶν ψυχῶν σας ἡ ἀπώλεια ἤθελε σᾶς γένῃ; Στοχασθῆτε το καὶ μόνοι σας. Ἐσεῖς ἠθέλετε εἶσθαι ὅλοι ἀστεφάνωτοι. Τὰ τέχνα σας ἠθέλαν μείνη ἅπαντα ἀβάπτιστα. Οἱ νέοι ἠθέλον χάσῃ τὴν σωτη- [φ. 8α] ριώδη ὁδηγίαν των καὶ εὐσεβῆ διαίτησίν των. Ἡ χριστιανικὴ διαγωγὴ καὶ πολιτεία ἠθέλεν ἐκλείψῃ διόλου ἀπὸ ὅλους

σας. Εἰς τὰς συνόδους δὲν ἤθελε πλέον βασιλεύῃ ἢ ἱερὰ ἐκείνη καὶ θεολογικὴ σοφία, ἢ διδάσκουσα τὰ οὐράνια μαθήματα καὶ παραδίδουσα τὰ θεοπαράδοτα μυστήρια. Οἱ ἱεροὶ ἄμβωνες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχιερατικοὶ μας θρόνοι, ἤθελαν εἶσθαι ἄφωνοι, ἄπρακτοὶ καὶ ἄλαλοι. Οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ χυδαῖοι ἄνθρωποι ἤθελον ἀπομείνῃ παντελῶς δυστυχημένοι. Διατὶ ποῖος ἤθελε τρέξῃ νὰ τοὺς διορθώσῃ; Οἱ ραπτάδες ἢ οἱ παπουτζῆδες; Οἱ γουναράδες ἢ οἱ κουϊμιντζῆδες; Οἱ τζοχατζῆδες ἢ οἱ σαδαλτζῆδες; Οἱ κασάπηδες ἢ οἱ σμιιντζῆδες; Οἱ φραγκοπραγματευτάδες ἢ οἱ φλύαροι λογάδες; Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀσθενεῖς, καὶ μέσα καὶ ἔξω καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ χώρας καὶ κώμας, ἤθελον μείνῃ παντελῶς ἀπηλπισμένοι. Διατὶ ποῖος ἤθελε τοὺς δώσῃ ἢ ὁδηγίαν εἰς τὰ πρακτέα ἢ διόρθωσιν εἰς τὰ βεβιωμένα ἢ θάρρος καὶ παρηγορίαν εἰς τοὺς φόβους καὶ τρόμους ἐκείνους, ὅπου δοκιμάζει ἡ κάθε ψυχὴ, ὅταν ἀνοίγῃ τὰ πτερά της νὰ πετάξῃ ἀπὸ τὸν πρόσκαιρον τοῦτον κόσμον εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰῶνιον;

Μά, πῶς ὅλα ταῦτα εἶναι ἔργα, πράξεις καὶ καθημερινὰ ἀποτελέσματα τῶν τωρινῶν ἱερωμένων τίς δὲν τὸ ἤξεύρει; Ἡ Ἑλλάς ὅλη τὸ φωνάζει. Ἡ Εὐρώπη τὸ κηρύττει. Ἡ Ἀσία τὸ μαρτυρεῖ. Ὁ κόσμος ὅλος τὸ αἰσθάνεται καὶ τὸ ὁμολογεῖ. Μόνοι, ὅμως, μόνοι δὲν τὸ αἰσθάνονται οἱ κατὰ ψυχὴν τυφλοὶ καὶ πεπωρωμένοι τῇ καρδίᾳ, οἱ τραγέλαφοι, λέγω, ἐκεῖνοι ἀγοραῖοι, ὅπου φλυαροῦν καὶ τολμοῦν οἱ πάντολμοι νὰ φρονοῦν, νὰ λέγουν, καὶ νὰ γράφουν ὅσα αἰσχιστά, τόσον ἀδικώτατα κατὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερέων καὶ λειτουργῶν τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου...

Ἦμεῖς ὅμως, οἱ ὀρθόδοξοι καὶ καλοὶ Χριστιανοί, ὀρθῶς διανοούμενοι ταῦτα πάντα, καὶ ὅσα ἄλλα καλά, καὶ ὅσα ἄλλα βιωφελῆ καὶ ψυχωφελῆ σᾶς κάμνουν καὶ σᾶς ἐκτελοῦν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, ζυγιάσατε τὸ πρὸς αὐτοὺς ἄπειρον χρέος σας μὲ τρόπον εὐσυνείδητον, καὶ τότε βεβαιώτατα θέλει σᾶς φανῆ ὅτι ὅλοι κοινῶς οἱ ἱερωμένοι εἶναι ἄξιοι μεγίστης τιμῆς, μεγίστης εὐλαβείας, ἄκρας ὑποταγῆς, καὶ ὅτι πλείστης θεραπείας καὶ περιποιήσεως...